

DÜHŠEVNI LIST

Naš Dom

G. Zver Joško, knjižničar Črenšovci

Mêsečne verske novine.

Vu iméni prêkmurske evang. šinjorije reditel
i vödávník: FLISÁR JÁNOŠ, Murska Sobota.

Rokopisi se morajo v Puconce pošilati.

Ček računa št. 13,586; imé „Düševni list“ Puconci.

Ce, na na tejo leto 20 Din., v zvönstvo 30 din.,
v Ameriko 1 Dol., edne numere 2 din.

Izhaja ednók na mêsec.

Naprejplačilo gorivzeme vsáki ev. dühovnik i vučitel.

Risálski dár.

Pavel apoštol etak piše k Efezáncom pisanom listi: V kom se i vi vüpate, da čüjete rêč té istine, tô je Evangeliom zveličanja vašega, v kom ste i potom, kak ste vervali, zapečáčeni z obečanjá Dühom z tim svétim.

Té naš vekivečni daritel vsemogóči Bóg z krépkim obečanjem obeča nam Svétoga Dühá. Naše risálsko svétek držánje nam tô bože obečanje z blájženim veseljom i svetlostjov stori puno. Velki dár nas čaka. Bóg k nam pošle svojega sv. Dühá. Jeli známo mi té veliki risálski dár pravilno ceniti?

Jeli známo, da je sv. Düh tista znotrêšnja svétlost, štera edino zná posvétiti človeče düše kmično pole. On je rázuma i módrosti Düh. On je žitka sapa, štera nás grêha žalostne mrtvece na nôvi i právi žitek obüdi. Risálski Düh iz samoga gospodnoga Bogá prihája i tak je tüdi vretina vsákoga živlénja. Potom si pa samo premislimo, kakši slabi i grêšni ljudje smo mi vsi, volô istina mámo na dobro, ali spuniti, zvršiti smo pa tô nê zmožni. Risálski Düh je móč, oblást iz nebeske visine, Düh tiste oblasti, štera nás gibajóče trstje preobrné v močne ljudi, pokrepi, obdrži nás v lübéznosti, v mirovnóm trplénji, pokrepi nás v žalostnom vrêmeni, ešče v težkom smrtnóm boji, v võraj smrti.

I eti mámo mi tô svoje siromašno, grêšno srcé, štero skumnêč čaka tô čüd-

no zmožnost, štera je očisti od groznoga brémena, i tô srcé znôva za cérkey, za bože stanovánje posveti. I risálski Düh tüdi oprávi tô čüdo, nebeski ogen vužgé v našem nemárnóm, mrlzóm srci, — vere, lübéznosti, pobožnosti i molitvi ogen. I rávno tej čüdni, læpi dárov smo mi preveč, skoron nájbóle potrebni.

Nadale je risálski Düh trôšta, tolažbe Düh, ki nás poméri, otávi v vrêmeni staranja i sükešine. On je veseljá, radosti Düh, ki eti na zemli, v etóm joča i trplénja punóm dôli nam edino prepüsti sládko radost. Risálski Düh je náš zmožen, neobládani branitel, ki nás na obládnost vodi; naša batrivnost, ki odvrné od nás našega srcá trepetajóčo bojazen. Z ednov rečjöv: Risálski Düh z svojim blagoslovením bogástvom nás za Kristušovoga právoga junáka postávi; za vučenike nás dene, istine i pravice rêč, zveličanja evangelióm doli zapečati v našem srci. Bóg tô veliko čüdo šče spuniti obri nás z močjöv risálskoga Dühá!

Nebeski náš Oča, dober Gospôd i Bóg, spuni obri nás Tvoje svéto obečanje, dáj tüdi nam vsem Tvojega svétoga Dühá!

„Düh boži! vu práhi klečêč,
Tebé vsi zvisávamo,
Zmožna tvoja dela gledêč,
Štera dnes zbrodjávamo.
Ti si vodo vučenike,
Da so ze-všov srdčnostjov
I vrejlov pobožnostjov
Správlali Bógi vernike.
Ti svejt po žitka svetstvi
Pelaš k díke blájženstvi.“

Amen.

Pá bode ešče ednók svétek na zemli.

„Pá bode ešče ednók svétek na zemli“ !
Spejvao bode pesnik, glás njegov de číti.
Cvét bode na drevji ino sád navejki,
Národ vu jákosti sloboden, blájženi,
Zdá je nej, oh nej ! Živé, dónok je mrtev,
Vu gréha močvarl vtepen i osmrten,
Od Bogá bičŭvan, ostávlen, zavržen —
Zavrgao je njega, milošče nej vrejden.

Odprte se gori, vi kmični bregôvje,
Zbŭdte se vu njih ! vi spajôči prorocje !
Dokeč zorja pride, za nočešnjov kmicov,
Glásijo vaša vŭsta z-glasnov pravícov.
— Rastorjene čonte povsédik ležijo,
Postante ober njih, vse se prebŭdíjo,
Či te ví gŭčali k-njim, — vse oživéjo —
Mesto smrti v-sébe nŭvi dúh dobijo.

Napunjeni z-verov, z-dúhom navdehnjeni,
Prebŭdte se, stante gor' apostolje vi !
Odpréjo se vaši ognjeni jezicje
Miljone se zbŭdíjo z-skmice dúševne ;
Goreli žerjavo, z-plaménom ognjenim,
Gospodne, za oltár tvoj z dúhom odičenim.
Nevcaga v-nevôli, nej vu skŭšávajni,
Obstoji, nespádne vu zle ružnom boji !

Hodi k-nam tí sam ! i osnŭvi nŭvi svét,
Ti trnave korŭne král, boj nam posvejt !
Blájženo je srdce, blájženo do groba,
Gde sálaš dobí, náide dúša tvo' dobra.
Tí operés zgréha, dúše sčístiš žnjega,
Od nečístôče svéta tak vtepenoga,
Zablodjenomi pôť tí kážeš v-nebésa,
Zvráčiš rane dúše i srdca boléča.

Hodi, oh tí Jezuš ! Klečéč te prosimo !
Hodi i zvráči to svejta bolečino ;
Či neščeš, Gospodne, pred nami hoditi
Ino nás, kak dober voj eti voditi :
Vse preide : Díka, blagoslov i zelen mir
Prejk groba ino eti vsáki dober hir.
Navdéhni nás z-spŭmenkom velike díke,
Da vrédno svetimo té risálske svétko.

Sántha Károly

Kakši bojdimo vu znášajni ? Na koj včimo mladézen ?

Ednoga pôtnika pripovedávanje.

(Na létnom glávnom správišči puconskoga ev. fárnoga ženskoga drŭštva goriprečtela Flisar Gizela.)

Nê dávno sem vu ednoj tákšoj krajíni, v-ednoj vèkšoj vési meo posel, gde sem ešče pred tèm nê hodo. Od železnice postáje idôči sem zelo znati ono pôť, po šteroj bi nájhitrê k-cíli prišao. — Kak ese i tá poglejŭjem, nê daleč zaglédnem ednoga mladéca k-ednomi plŭti na-

Krívda i pokôra.

Roman, písala : Kovatš Frida.

Poslovenčo : SILVANUS.

XXVIII.

Rezika je čakala. Sunce se podéralo že za bregé i drevje je dúgo senco metalo, ali Rezika je ešče vedno vŭnê stála pred mlinom i čakajôč je glédala po cesti vu vés. Herbert bi mogo dŭnok prvle pridti, kak bi pa nazáj odišo vu šŭlo, vém je obečo. Tri dni je že minôlo od konfirmácie, trije strašno dúgi dnévi i njega je nê bilô. Dnes more pridti, ár vŭtro de se že nazájelo.

Peter je vido na obrázi svojega deteta to nedovédno želénje za tim sêrim pojbm i vu dúhi je vido edno lépo, visiko, barnásto deklino, ki rávno z tákšim želénjem gléda za divjim, sirŭvim Petrom, Sahnhofer Hedíko. Dŭnok, tŭ je že pred dúgimi létami bilô i edna divja nepoznána bojazen njemi erčé, ka dŭnok jeste Bŭg,

ki odpŭščáva i kaštiga. Eden nepoznáni stráh je gnao toga gizdávoga psŭvajôčega Petra za svojim detetom i Reziko je na skrivoma bojazljivo opazŭvo. Po dúgi nočaj, gda je Rezika spála, je ešče hŭše delo. Vu velkom mlini je meo sobo vu ednom kŭti, štero je za delávnico nŭco, tam so se zbéráli njegovi prijátelje po késni večéraj i delali nesramno pŭste orgije pri vini i pri kár-tanji i so obilno lévali Petra dobro močno vino doli po vedno žédni gutáj. Za pár vŭr je pozábo to strašno spominanje, štero ga je po dnévi mantralo, ali vu ŭtri, gda so se okŭli po vési ti prvi posvêtje vu hišaj vužgali i njegovi pijáni prijátelje premetávajôč šli domô, so lga strašne skŭšajnave postrašŭvale z vsakšega kŭta i gečéč se je vrgo vu postelo. Stári i vkŭspádnjeni je gráto, čí bár ka je primérno ešče mládi človek bio, vlasjé so njemi sêri gračŭvali, vedno več srebrno béli se je vkradnolo notri med te drŭge žučkasto sêre. Včási je po cêle dni nê pogledno

slonjeno stojéčega. No, mislo sem si, precí se opôtim z-mladénca prijátela pomočjôv i proti njemi sem hito, da ga opitam, gdetá mam íditi?

Mladénc je k-plôti naslonjeni stao. Obê rokê je v-žebki meo, klobúk do ozmic doli potégnjenoga i tak je vô od njega nastrégao prôti meni, kak sem se k-njemi približávo.

Pôleg návade i réda krščák prizdignovši se njemi poklonim, naznanovši njemi, vu kakšem posli hodim. Mladénc je kak steber negenjen ostao, rokê, kak z lesá formálivanoga vojnika dvê rami vu žebkaj držéči i kak eden k-plôti postávljeni kukorčni snop je na moj poklon ni z-klobúkom, ni z glavôv nê geno.

Pokésnič je nemáratno odgôvoro:

— Lehko ídete ali eti se, ali tamtá . . .

Na „tamtá“ rêč je z-brádov naprê migno, mi je kázao pôti kraj i z-tém je konec včinjeni med nama zgovárjanji, ár je pogléd na med travinov bodôči eden repsie cvêt vrgac, tó je tó — z-tém mi je naznано, ka sva si vdogučala.

Samô od sébe se razmi, ka sem njemi záto nê ostano dužen z-odhájanja poklonom, na štero je niti zmúvo nê. Med nadaljávanjem pôti sem si premišlávo od toga prijaznívoga (?) mladénca.

Pôleg návade, prvle kak bi koga kritizérati namêno, šegô mam njega mišlênje, njega osnovlenost presámnati, ceniti i pred sébe postaviti. Tak sem včino eto pôt túdi. Té mladénc si je zagvúšno tak premišlávo vu sebi: — Ka je

meni za tó, či eden túhinec, eden varaški clovek ide proti meni, ali kre méne? Na moji smetáj sem jas gospôd. Nemam nikšega posla žnjim! Naj ide po svojoj pôti. Na méne naj nišče neprávi, ka svojo oglédnost z-tém ponižam, či se kákši prišlek k-meni približáva, se včasi v-glédo postávim prednjim. Jas sebê vsigdár za telko štímam, — kak što štê drúgi! . . .

Tak je! . . . Tó je šteo pokázati on mladénc s svojim znášanjem: „Tákši sem, kak štoštê drúgi“! . . . Tak si je premišlávo, ka ki do vídili njegovo znášanje z-túhincom, do ga bole preštímali, vékši rešpekt de meo, erkôči: „No ete Jankó je uprav odpravo svojega pašaša!“

No, poštvívani čítitelje, ki si z-menom vréd premišlávate od toga Plôtnoge Jankója — (ime-nújmo tak toga našega neprijaznívoga, vu gíz-dosti nadútoga mládoga prijátela) znášanje — mi zagvúšno pravico dáte vu tom, ka si je Jankó dečko z-tém rešpekta, oglédnosti pri razmeti, dobroga občútênja, osnovleni lúdej bogme nê povékšao.

Lúdi činênje nájvečkrát kákši hasek vodi. Plôtni Janko si je túdi tak mislo, ka z-túhinca prišestjá on nikšega haska nema — tak njemi žnjega túdi nika neide, zaká bi se tak on z-tém, ka bi krščák prizdigno, nazáj se poklono i svoje kotrige, živce z-prijaznívosti trúdio?! — Hej pa je nigdár nê znati . . . gda i gde nedovédno z-kém pridemo vkúper i či li pôleg haska cení-

v mlin i po vôre dugo je sedo pri Rêziki i njéni šolski nálogaj. Ona je túdi tíha i ômurna grátala, nasprôti k njénoj prvêšoj živosti i vesélnosti. Več se je nê špilala s sôsédovov decov, nego vu prôstom časi je med svojimi korinami sedêla z knigami vu rokaj. Vu zádñji dnévi je pa rokê trúдно vu krilo položeno sedêla na klôpi pred hišov i čakala je.

Sunce je že dolišlo i Rêziki se je mrzilo. Oča jo je že obrétríjim notri zvao.

„Včasi prídem, papa!“

Ponôvno je na sunce poglédnola i zdá so njê lica erdéče grátala; eden visiki mladénc se je približávo na pôti z plávov hôbov na glávi. Ona njemi prôti biží i na pô pôti stáne.

„Servus, Rezika!“

„Jas sem mislila, Herbert, ka te že več nede!“

„Ti, ka jas obečam, ono lúdi zdžrim. Dosta časa rêsan nemam, ár si morem ešče pakivati i

zvôntoga moreva z očom ešče delati, on mi pomága se pripravlati na prišestni egsámen. V tê pár dni sem dosta zamúdo. Ne boj žalostna, či hitro morem nazáj odbêžati, ali v leti na velke počitnice vsakši dén lehko prídeš k nam. Oča mi je pripovedávo, kak si skrbliiva vu šôli, tó je lêpo od tébe. Vsakši clovek more poskúšiti, da se kak nájveč naj navči.“

On si je tak djao žnjôv, kak z málim detetom i jo je pogládo po vlasáj.

„Ali zdá morem domô bêžati, glédaj naj ti nede dúgi čas. Servus, na pávidênje!“

„Na pávidênje!“

Na ráji z trepetajôčim glásom erčê ona za pojbm. On se smehéči nazájobrné:

„Za božo volo, samo ne jôči, mála, jas nemrem trpeti, či dekle včasi trôbijo.“

Herbert je premíno vu večérni mrák, Rezika je pa ešče dugo stála na večérnom hladnom lúfti i z vesélim obrázom stôpi vu hišo.

mo i činimo, — jeli nemo žalivali ino se sramotili za volo děl i znášanja svojega?

Prijaznivost, drúgi poštvávanje, na slúžbo gotovnost nigdár neponížajo človeka, nego ga pripelajo k-rešpekti, k-preštímanji i svedóstvo denejo od njegove osnovlenosti i dobre zgoje. Té dobre jákosti i teda mámo tŭdi činiti, či níkší hasek neshája žnji na nás.

Či bi jas na Plótnoga Janka mesti blo i či bi štoj od méne brezi náklona, brezi prizdignjenja kršćaka proso opótenje — bi ešče i te prizdigno svoj kršćák, poklono bi se njemi, z-žebk bi vópolégno roké, od plóta bi se vkraj odslono i pošteno pred njega vstóplivši, bi njemi prijaznivo, z-naslŭžbogotovnostjov se paščo nagoditi, ár je tó tak poštenjé. Z-tém bi sam sebe počastio i z-ednim bi ga osramotio, ki z tákšim znášanjem nedene svedóstvo od svoje osnovlenosti i dobre zgoje, štero od njega človečanstva tŭvárištvo želé.

Istina, ka večkrát tákší lŭdjé pridejo vu vés, ki vesničarov prijaznivost na nji škodo, zapelanje ponúcajo, ali či se je bár potrébno od tákší pazno varvati ino zadržávati, níj cíle odvrvóti — ali brezi zroka kogašté neprijaznivo, nezhableno prijéti je nê karakternó, nego ružna neosnovlenost.

Kak je té tŭhinec prišao v-Plótnoga Janka vés, se zná pripetiti, ka de on tŭdi z-dómi mogao oditi v tŭhínsko mesto, gde de tŭdi prisilje

ni tŭhincov tanáč, na pot spelanje prositi. Pitam ga: Kak se bode čŭto? Kak njemi spádne, či pri tanáča, opóténja prošnji z svoje forme Plótnim Jankom pride vkŭper, ki de tak površno, ali pa nikak nê gućao žnjim?

Bojdímo záto vsigdár k-vsém prijaznivi, na slúžbo gotovi, ponizni, dobrovolnoga, nesebičnoga znášanja, poštvávani mládí i stáří čtitelni prijátelje. Na tó včimo svoje tŭváriše, mladénce i prijátelje. Tó želé od nás naša bodóčnost, naša sreća i visiko se pozdigne naša človeča plemenitost.

Nemremo tajiti, ka je vezdášnjój mladézni uprav potrébno moráлно, jákostno včénjé i zgoja. Či vkŭp priglihávamo pred 40–50 timi létmi morálni žitek i znášanje k-etoga materiálnoga vrémena mladézni i žívlénji, grozen i žalosten rázložek vidímo. — Ali vzemímo samo pred svetovnov bojnov i denéšnjov stávov, spoj náôpačen stáliš vidímo. Mesto poniznoga, morálnoga, pobožnoga, krotkoga znášanja neshoblenost, razvŭzdanost, svetsko-telovno radost zgánjajóčo, nebožične, krive zgoje mladézen vidímo pred sebm, štera jáko máli i žalosten tróšt skážŭje k-prišestne generácie žívlénji, z-šteroga lénko konštatéramo, ka se znjé „k-plótnomi Janki“ spodobna generácia osnávla vó.

Gde so oni časi, gda so matere, očevje, v-šóli vučitelje na ti stareší poštvávanje, ponizno znášanje, na iskanje ti božični včili i pobŭdja-

„Papa, on je dónok prišo!“

Peter se je goriobŭdo z svojega trápanja.

„Što?“

„Ali papa — fararov Herbert, mogo mi je dónok zbógom povedati. Jas sem tak veséla!“

Oča jo je na tó tak stróso za pléče, da bi jo li z kakšega sna šteo zbŭditi.

„Rezika, ka máš, ka ti je briga za toga pojba?“

Reči njegove so se siróvo i gróbo glásile, ona je na njega poglédnola.

„Niká, papa, samo ga rada mam.“

Na tó je v kŭhnjo odbéžala k kŭharci, štera njé je zavŭpana prijátelca bila i njé na tihoma pripovedáva edno pripovést od bláženstva.

Herbert je pa od béžanja erdéči i zahicani stópo domá k roditelom.

„Herbert, gde si bio? Ti znáš, ka jas ne trpim, či mi brezi dovolénja ódídeš z dómi.“

„Papa, ne boj čemerén, Réziki sem obečo, ka pridem v mlin od njé slobód jemát. Rěč se more zdržati, tó práviš tŭdi ti sam.“

„Tó je vrédi, ali moreš domá dovolénje prositi.“

„Na konci bi mi nê dovalo, papa!“

„Ti tó tŭdi znáš, ka je tó níká nê rédnoga! Jas nemam níká próti Réziki, ti lahko gućiš žnjov, kelko se ti vídi, ali jas neščem, ka bi ti vu mlin hodo.“

„Tó sem njé jas tŭdi pravo, že vleti, rájši naj ona pride ese. Meni je nê dosta za njó, jas se rájši z pojbi špilam, ali žao mi je za njó, včasi se jóče, či kakšo nágló rěč povem.“

„Rezika je edno čŭdno dète i tó činí njéno krivo vzgájanje, ka nema materé. Jas tak míslim, Herbert, ka ti ešče vnogo delati máš, ti sé si eti blagoslávlanje želo, jas sem ti želénje spuno, samo zdá z duplíškov paščlívostjov moreš te

vali mladézen? Dnesdén pôleg tĕla zgoje v-prĕlogi zvrzeno ostáne dŰše osnávlanje, tak da v-zdravom tĕli nenájdemo primĕrno zdravo, nego pokvarjeno dŰšo. Naša mladézen jedino zevse móči c'fer, veselice, šport ziskáva. Dobro pozna vsake dôbi šport, ali Bogá spoznati nema nágiba. K-vĕčenjĕ, k-ôurnomi deli nema vôle ali k-groblijanšĕini, k-gnŰsnomi govorĕnjĕ, k-nepriстойnomi znášanji, k-grešnim náklonostam je nágibna. Po cesti idôĕa vsáki kamen brsnoti, drŰge ponižavati, stáre lŰdi i náimre te vu tĕli zmenkane nevoláke ošpotávati za virtus drži. Starešim se pokloniti uprav za nepotrĕbno drži. Vu nadŰhtoj gizdosti, vu zvišenosti prav gorijemlé. Ponznost, sramežlivost, na slŰžbogotvost za ponižanje štima. Lehko povĕmo, ka vezdášnjega hipa mladézen od civilizacie k-barbarizmi, od Kristuša odvraĕuje i k-šatani pripravla pôt.

VerostŰjmo i pašĕimo se záto, stariše, voditelje, prijátelje mladézen, deco našo na morálno, bogábojĕĕo pôt pobŰdjávati, z-vĕcnjom, z-pĕldov, z žitkom po jákostnoj, krstšianskoj pôtĭ povodjávati, zgájati, naj nĕ samo vu telovni, nego vu ti dŰhovni tŰdi gorijemle i naj nebodejo-žnjĕ „Plôtnĭ Jankovje“, negó trĕznĭ, zavĕdnĭ, ĕistoga karaktera, na ĕloveĕo plemenitost pozdĭgnjeni móžje i ženske, ednôk oĕevje i matere.

Filsár Jánoš.

Što visiko stoji, dosta vidi, — ali nika nej popolnoma.

Reformácia v Prekmurji i Medjimurji.

(Vzĕto i poslovenĕeno z knih Dr. Payr Sándora, theol. profesora v Šoproni. — Jts.)

(Nadaljávanje.)

Veliki Dolenci. Cerkev je Sv. Miklôša imĕ nosila. Že 1587 l. je bila tŰ gmána, ali samo z leta 1627 je poznáno imĕ dŰhovnika, Ivankoviĕ Baláza. Šalovci, BŰdinci i Ritkarovci so slišili k toj gmáni. Dolenci so kuferni kehlĭ mell, Šalovci srebrnoga. Šálovska kapĕla je 463 forintov mĕla vŰposojeni i ništerni dužniki so že 50 lĕt meli te pĕneze prisebi. Z pomoĕjov gospodarov (Széchy) so šĕeli te dŰg sterjati od dužnikov.

DŰhovnik je v Dolenci meo ednoga žalára, ki je od Gjurjavoga pa do Mihalovoga vsaki tjedem 2—2 dni slŰžo dŰhovniki, po zimĭ 1—1 den, k božĭĭ je mogo dati ednoga kopŰna. Gmána je mĕla tŰdi edne gorice. Inda so šálovĕanje i kebeo (vsaki gazda) pšenice dávali dŰhovniki, ali od onoga vrĕmena, gda so Šalovci (Sall, oppidum = vároš) pod tŰrsko oblást prišli, samo pŰ kebla pšenice, ali pa žita na vrek. Vsaki gazda v Dolenci i BŰdinci je na Miklôšovo i kokôš, ali edno peĕĕenjo i i cipo mogo dati dŰhovniki.

Leta 1632 so GeŰde Gjuriva potrdili ese za dŰhovnika, l. 1646 pa Beysz (Bajsz) Gjuriva,

zamŰdjeni ĕas notridoprinesti. Vse, ka je na svĕti, želĕ svoj lŰn.“

„Ja, papa!“

Herbert je hitro obĭno oĕo okôli šinjeka i Matyaš je vesĕlo stisno sĭhá na srcĕ svoje.

Herbert se je pašĕljivo vĕio, naj samo svojimi lŰblĕnomi oĕi radost správi, Hedvig je pa pri roĕnom deli gizdávo glĕdala na svojega velkoga pojba.

XXIX.

Lĕta so prišla i pá mĭnola, prinesla radost i nevolu, kak je tŰ ravno te šorš z železnimi literami napiso vu žitka knige.

Pri Ehrbacherovom mlini so dnĕvi liki vŰter tá odieteli. Rezika je skrbna gospodinja grátala, pašĕljivo je delala v hiši i v ogradĕeki, neobtrŰdjena je bila, ĕi bár ka je dosta delala. Lĕpa je bila. LŰdjĕ so se z glavami za njŰv obrnoli, ĕi po nedelaj, gda je v ĕerkev šla, se prijaznivo

zasmehála na njĕ, ali njim edno lĕpo rĕĕ povĕdala. Radi so jo meli, ár je nĕ bila prispodobna na ĕamurnoga oĕo, ni na nigdašnje lehkomišĕino Koller Lizo i deĕki so z žĕdnimi oĕmi glĕdali za njŰv. Ništerni je že hodo vu Ehrbacherovom mlini i to lĕpo vrlo Rĕziko je za ženo proso, ali vsakši je mogo z velkov košarov idti domŰ. Ona je nĕ štĕla i oĕa se je po njĕnoj vŰli ravno.

Rezika je tiho i premišleno hodila po svoji potáj. Nĕ je mĕla prijátelĭce, ki so po nedĕlaj lŰšne hodile po vĕsi od svojĭ pojbov si zguĕávavši. Tak se je vidlo, ka ne pozna lŰbĕzni, ali pa se njĕ je samo sŰmnilo od mladĕzne radosti. Dela svoja je do nájmenšega rĕdno odprávlala, dŰnok tak da bi njĕ mĭsli nĕ tam bilĕ. Ali ĕi je edno pismo ali kárta prišla z váraša, ka se je rĕdno vsakši mĕsec ednôk zgŰdilo, té je znála popĕvati, smeháti se i šengáriti. Peter je nigdár nĕ mogo do ednoga pisma pridti, dŰnok je keb-

ki je od etec na Tišino odišo za dühovnika. L. 1649 je Bakonj Ádám prišo za dühovnika, l. 1654 Benczák Matjaša i l. 1670 nov. 14-ga na Tišini bodôčem správišči so Bückeši Štefana potrdili na Dolence. Dühovnicke so se tí dosta preminjávali.

Nedela. (Petrovci.) Zemelski gospodarje so tú Széchyovi bíli. L. 1599 je bio že tú evang. dühovnik, ki je létno 2 forintoša dáče plačúvao. K toj gmáni je 9 vesnic slišilo, kakti Petrovci, Stanjovci, Otovci, Adrijanci, Lucova, Neradnovci, Boreča, Šálinci, Ženavla i Peskovci. Od Sv. Trojstva imenúvana církev je v Petrovci mogla státi, ár tá vés se imenúje med ovími najobprvim i tá má že z 16-ga stoletja cerkev (zdá je tá r. kat.) i dnes je túdi tú evang. materska gmána.

Poznáno je imé dühovnika Meško Pavla, ki je l. 1614-ga v Varšánji dühovnik. Potem je poznáno ime Gomboši dühovnika, toga sin, Gomboši Jánoš je pri sebi stavo pleh (môdlo) za oštije. L. 1625 je Kanizsai Farkaš Jánoš bíu tú dühovnik, l. 1626 so pa na spravišči cerkve nom v Ujkéri Križan Tomáša potrdili ese za dühovnika. Na sinodi v Csepregi l. 1628 je té zastôpao gmáno. L. 1637-ga je odišo odtéc, l. 1646 je pri Sv. Juriji, potem je pa v Soboti bíu dühovnik.

Pri cerkvenoj vizitácii l. 1627 se Széchy Mihál imenúje kak zemelski gospodar. K farofi so slišila 3 žalárstva, v šteri so zdá (l. 1627)

tühinski pávri. Višiša cerkvena oblást skonča, da naj te 3 pávre kak farofske dájo prék, ali je pa naj stírajo z cerkvenoga zemlišča. Žalárje so tú túdi od Gjurjavoga do Mihalovoga na tjeden 2—2 dni, v zimskom vrémení pa na tjeden 1—1 den slúžili dühovniki. Gmána je méla orátjo zemlô, trávnike, gorice.

Zvün zgornji vesnic se oméni v zapisnikaj ešče Sv. Aqa kak filia. Tá túdi má cerkev i na ženavlaskom brégi gorice, šteri dohodtek se na gordržánje cerkvi obrné.

V Neradnovci i v veči vesnicaj za sprévod dühovnik dobi (či predga ali nê) 1 kebeo pšénice ali 1 forintoš ali pa 1-ga leta staroga praščiča. Z toga kántor dobi 20 denarov. V Stánjovci, či dühovniki prék potoka trbé idti, 1 kebeo pšénice dobi pri sprevodi, či nê trbé prék potoka idti, samo 80 denárov. „Pametúvat“, zbérice je tú túdi v navádi bila, svinska nôga i prigiščo prediva je bila dáča od vsake hiže.

V Peskovci „mešter“ (kántorvučíteo) túdi 1 kebeo pšénice dobi od vsakoga vékšega gazdo, od ménši pa pô kebla. V gojndno i k večernici záto zvoniti more i túdi pred obláke. Za to pa dobi túdi vsako l. 5 pintov mošta, či je obilen pôv, i 2 pinta, či je slab pôv. Gda nega „meštra“ (večkrát se je zgôdilo), te silje z Peskôvec dühovnik poberé, mošt pa, ki zvoní.

Cerkev Nedelska je méla 2 kehlija i 3 knige (Biblia Hieronymi, nemške postille od

zúvo, odkud pridejo. Na koledí je Herbert domá bio, eden visiki močen dečko, ki je rávno nasprôten bio k njegovim tihim i mérnim roditelom z svojov širkov dobrov volôv i pár prijátelov je s sebov pripelo, same veséle mláde dečke. Rezika je té veče bila vu farofi kak domá, da kak je právla, naj gospê fararci pomága vu podvorbi tím gôstom, ki so na večar z Rezikov prišli vu mlin i vu šengárenji dostakrát do késne nôči tam ostanoli. Rezika je cvela, kak edna lépa nepoznána korina i študenti so vsi bíli od njé zamprani. Nájmre Herberta nájbôgši prijátel, Hans je globoko pogledno vu njéne čarne oči, ár po njegovom odpotúvanji je večkrát prišla kárta vu Ehrbacherov mlin, ali témbóle na rêdki je piso Herbert. Rezika je pa po noči búdna sedéla vu posteli i vu glávi so se njé kmične mótné misli nagánjale. Pred sebov ga je vidla, njegove kmične oči, čúla je njegov veséli smêh

i njegova vsakša rêč njé je do dúše šla. On je hladno, skoron slabe vôle odišo ob slédnjim z mlina i Rezika je nê najšla odgovora na pitanje: „Zakaj?“

Pred páirmi dnévi je kárto dobila od Hansa, ki se je že veselio na pávidénje. Za pár dni se začnejo počitnice i Hans z páirmi prijáteli domô sprevodi Herberta. Ali od njega je fallo te naváden pozdráv.

Rezi je pri odprêtom okni sedéla i je vžívala frišek nôčni lúft. Na njega je mislila, koga je njéna cêla mláda bivost bila, ki za pár dni pá pride, od koga so gúčali, ka je lehkómáren i vsakšoj lepšoj deklini vu oči poglédne. Ztrôsila se je; že večkrát se njé je tak vidlo, ka po nočaj, gda je búdna ležála vu posteli, z mlina ali z drúgoga krája hiše smečeno lármo čúje. Tak se njé je vidlo, da bi nikáki vu pijanosti divje pesmi popêvali. Njéni deteči stráh od pijanca je

Spangenberg Jánoša i Luthera Postilla Domestica Carniolica). Koga v cërkev pokopajo, pláčajo za njim 1 forintoš, koga pa v šator (v predvor) pa 80 denarov.

L. 1637-ga so Halec Miklôša potrdili ese za dühovnika, l. 1651-ga Blasevič Gjürija, l. 1671-ga je pa Satak Miklôš bño dühovnik tñ, koga je vdovica Sréchy Déneša obtóžila pri Szenci Fekete pùšpeki. Ešče l. 1733-ga se tak imenùje tá gmána kak slovenska lutheranska gmána, k šteroj više 13 vesnic sliši i štera močno prôtistoji (prôti pápinství, na štero so jo ščeli prisiliti). All té nemški (austrijski) vojáki pridejo i zasédejo té kráj, Kortsmayer Mihál dühovnika zgrábijo i ga v Požon odpelajo i ga na 3 léta zapréjo i več je në smeo nazáj v Petrovce. (Dale.)

Z-pravicov smo tak, kak sakačica z-sirôvim mesom. Méhčimo jo, kučemo, začinjamo, trafunimo, spečemo, ôcvrèmo, pâ-camo, gorzošnitimo, v-mártáš denemo i tak lepô na sto prinesemo . . . i dônok se nájde tákši gôst, šteri se je zbranùje i frčka v njej. (Kenedi.)

PRODAM POSESTVO

z 11 orali zemlje ter zidanim poslopjem ob veliki cesti, vse v dobrem stanju. Naslov na Kukovec Matjaž Trnovci, p. Sv. Tomaž pri Ormožu.

ešče në mino i vu cëlom teli je začala trepetati, gda se je nad okno vónagnola i to lármo sploj čisto čúla. Z razburkanimi živci je vu vsakšem kôti gibajôče prikazni vidla, hitro si eden plášč vrže okôli od mraza trepetajôčega teli, vzeme svêčo i da bi jo što plôdo, bezí doli po stubaj k oči.

Pred toga dverami je vóztreznjeno postánola. Ka je tó, jo kakša prikazen postrašùje? Z hiše se je glasno čúlo môtni glásov kričanje i trôble-njé. Što je pri oči? Stráh njé je momentálno mino, hitro si popravi na sebi gvant i náglo gori odpré dveri. Kak da bi pokamenêla, je glê-dala drevéno v te divji kaos glazôv i zpotrêti kupic, gorizobrnjeni stólcov, razčesani kárt i gôsti dim od tobáka. Na srêdi med pijánov, od vina i žgánja smrdéčov kompánijov sedi njéni lüblé-ni oča z napitím erdêčím obrázom i z otečenimi očmi. Z ednim glazom je taktuš kuko k pesmi, štero so ovi popévaji i se deré nad njé:

Puconsko evang. fárno žensko društvo.

Puconsko fárno žensko društvo je po vñzmi na l. nedelo, apr. 19-ga melo svoje létno rédno správišče vu cërkví. Správišče so ob navzôčnosti vsê vernikov, ki so blii pri Božoj službi, Rátkai Vera predsednica ôdprli z pripravnim, lépim govorom, šteroga glávne misli so sledéce:

Pozdrávljeno ôsvetno správišče! Denéšnji dén nam je znameniti dén. Dnes svetímo pétlétni obstoj našega društva. Eta pétlétnica naj bô posvetšena „tebi, tebi, oh Bôg, düh odíčení!“ Vêm z Gospodnovov pomočjov i vu njegovom iméni smo nastavili naše društvo i prevedno na tom delali, naj z lübéznostjov i vrélostjov pomagamo našo svéto mater cërkev. Lepšali smo znotráš-njost i zunánjost naše míle 150 létne Bože hiže i podpérali smo naše veredománje, ki so raztor-jeni med drúge vernike blúzi i daleč i vsigdár čútijo težave ostávljenosti, liki ta črêda, štera nema pastéra. Krepili smo je morálno i materi-álno potom Gustav Adolfa društva, naj se ne-prestrašijo nikše protivnosti, nego trdno, stálno obdržijo to vero, za štero so naši očkai tak dosta pregánjanja pretrpeli.

Delajmo naprê za našo cërkev, za naše sr-maške i raztepane brate i sestree! Za vse naše plemenito delo nečákajmo drúgoga plačila, li Boží blagoslov naj zadobimo. Za toga volo pro-

„Himmelhergottsakrament, — pite, — zakoj ste prišli, — pite, — zginte, — pošteno pite, — či zginemo, tak je vsémi konec, — črvjé nás pojéjo, dúše pa, od šteri popevje telko popévajo, vrág odnesé.“

„Drži si gôbec, Ehrbacher,“ ercé eden drú-gi, „zdá si velki i močen, ali gda je tvoja sêra vila, Rezika pôleg, té pa ne vüpaš ni rêči po-vedati.“

„Bravo! Bravo!“ kriči ji edno petéro vu krôži, ali vsi so ponémili; Peter je z krvávimí očmi goriskočo, zgrábi eden stolec i te govoréči, kak krv erdêči stápa nazáj do siéne.

„Papa!“ Eden oster cvik leti po hiši vu vüha tím meglením pijancam.

„Prekléto i prekunjeno.“

Z zdignjenov pestnicov ide Peter prôti dve-ram, naj bi dolivdaro na svoje dète, dônok njé-ne môtné oči so ga zacomprale, rôka se njemi

sim Vás, dráge čestnice, odbornice i článice našega družstva, obarte nadale svojo vrélost i radost do našega družstva, naj ono vedno bole rasté, cveté ino se krepi. Predvsem pa bojdimo bogábojéče i vu Njem se vsigdár vřpajóče verne kotrige naše evangeličanske cerkve. Nedelamo nika za svojo, nego za Njegovo diko, ki je tak líbo ete svét, ka je svojega jedinorodjenoga siná tádao za volo našega bláženstva!

Zahválno se túdi spomenémo z tisti naši verni kotrig, štere daleč vu tühíni z težkim trřdom si správlajo svoj vsákdenšnji krřh, ali itak se nespezábijo z našega družstva, nego vrélo je podpérajó s svojimi dármí. Želemo njim, naj je Bóg oblóna i obarje njihov nájdragři kinč, naj bô njim vsigdár svéta naša evangeličanska vera!

Z boleznostjov naznanjam, ka v pretečenom leti je Gospod žitka ino smrti štiri vréle kotrige skoron na sredíni njihove starosti odpózvao z našega króža. Tó so bílé Norčič Kata v Sebeborci, Car Ana v Šalamenci, Kerčmar Vilma v Krnci i Kološa Jolan v Puconci. Bojdi med nami blagoslovení njihov spómenek!

Za volo vdovinstva je odstópila v Predanovci, kak vesnička blagajnica, Jonaš Elizabeta. Za njéno tříletno líbeznivo pomoč njej istinsko zahválno vadlřjemo. Hvála túdi všem vesničkým blagajnicám za njihovo vrélost ino trřde! Z etim odprém naš rédni létni gyulěš.

Po rázložni formální določlaj je Křhar Marija tajnica goriprečtela zapisník prvěšega správiščča.

Celec Irena blagajnica je dála naznanenje od blagajničkoga šafarřvanja v pretečenom leti. Navkřpnoga notřijemánja je bílo 5.012 Din, navkřpnoga vřdávánja pa 4.675 Din. Pěnez družtvo má vkřp 13.857.90 Din. Šiftar Šarolta pregleďoválka je naznánjala, ka je pěnezni dněvník i račun v popolnom rédi.

Furek Irena tajnica je přečtela zapisník odborove seje, na štere podlagi se sklene, ka létna rédna članarina ostáne nadale 5 Din; što pa je mogoči več dati, se to hvaležno gorivzeme. Smilenomi samaritánuři sřmaški, raztepeni gmán, Gustav Adolfa družtvi se darřje vsáko leto 400 Din podpore. Od etoga leta máo vsigdár žensko družtvo obdarřje nóvo konfirmálivane s spomínskými listými na konfirmácijo. Istinska zahválno se vadlřje fárnima rojákama, Weren Jožefi veletrgovci v Celji i Dr. Křhar Aleksandri primariusi v Ptujji za njřdva velikodřšne dáre, štere sta ob Božiči poslala za obdarřvanje fární sřmákov. V Predanovce, za nóvo vesničko blagajnico je zebrána Podlesek Ana. Cerkvěni plac se nadále má parkirati. Vsi drřgi predlogi odborove seje so se túdi odobrili i potom so predsednica z etimi rečmi zaključili správišče: „Z hváloďavájóčím srdcom zapřémo eto péto leto dela. Blagoslovi Bóg naše družtvo i vse njéne kotrige i

dolřpřsti, samo med zobmi je rozmóždžo edno gnřsno preklinjanje.

Reziki je svěča zřok spádnola i je pri dveraj brezi móči vkřperspádnola. Peter, gda je to omedléno vřdo, se je naednók vřztrězno i za drřžinov kriči:

„Hitro odnešete Reziko gori v hišo. Ti, Kata pri njě ostáneš. I vi prijátelje, idte dnes domó, ednók drřgóč se pá vkřpnájdemo.“

„No ti mujvalo!“ erčé Moser, ali edna iskra z Petra oči ga je onémila.

„Moser, tú sem jas gospódi!“

„Ne zameri, sósed, ně sem šteo niká hřdoga praviti,“ erčé te drřgi i na tó se potikájóč i z lármov poberé ta pijána kompánija domó.

Peter je vu svojoj hiři glaž za glažom lířčo na tla, tak da bi z tēm mogo neprijátela, šteri se z vsakšega kóta dró na njega, prepraviti.

Na gojčno je Rezi bíeda i trřdna prišla vó z svoje hiřičke. Očo je přek po dvorišči vidla idti i opázila je, kak trřden je i kak žmetno vlečé nogé za sešom. Na one dnéve je mislila,

gda je na pametvzela, kak náglo stera i vkřpkáple oča vu teli i zdá je na tó pitanje túdi odgovor dobila, njéna líbézen k njemi se je vkřpřstřla. Ob pódné je k njemi stópila vu hišo.

„Papa, niká bi te rada prošila“, erčé z vkřpdřjanými rokými, „přsti dónok té lřdi, poskřsi si vrěmen z nikim drřgým potřošiti, da telko lépoga jeste na světi. Papa, jas se tak bojím za tēbe, ka bode te, či...“

„Přsti me pri méri,“ se bráni Peter čamurno, „ti se brigaj za tvoje bláženstvo, za moje bom se sam brigo. Znam ka ščěš ti praviti, zadosta hodiš tã gori k toj čarnej bandi. Jas sam idem po mojoj pōti i vu tom túdi tebi prepovem se notřiměšati.“

Rezika je doli přstřla glavó i vó je štela idti. Vu Petra sřcé se je edno toplěše občřtěnje vkradnolo, kak jo je tak vřdo.

„Trno te bolí, Rezika, či sem pár trdi reči povedo?“

„Ně, papa — samo se mi ti miliš!“

Trdo so se zapřle za njřv dveri, Petra so pa cěli dén pregánjale reči Rezike. (Dale.)

dobrovolne priátele, naj potomtoga z ponovljenov močjov i vrélostjov známo odprávlati naše delo i od Bogá pomoči i blagoslova sprevájajoč je nadaljávamo.*

Zdá se je začno svétešnji program. Po občnom popévanji 1. i 2. veršúša 510 pesme je Flisar Gizela návučno i povidno goričtenjé mēla, štero na drúgom mesti dámo pred čtenjáre.

Rátkai Láslo vučitel je s svojim čúdolēpim i krepkim glásom solo popévaov 3 veršúše 263. pesme („Tebi, tebi, oh Bóg, dŰh odičeni!“) Na orgolaj so ga sprevájali Rátkai Ődön š. ravnátel, na goslaj pa Banfi Števan vučitel i Rátkai Tivadar gimnazist.

Osváth Elizabet je z globokim čútom deklamálivala „Ženska rōka“ pesem.

Po zaključnoj molitvi dŰhovnika je popévani prvi veršúš „Trdi grád“ pesme. Z-tem se je dokončala cēla ōsvetnost.

Rázločni máli glási.

Radostí glás: „Jas bom proso Očo i drŰgoga obeselitela dá vam, naj ostáne z vami na veke. DŰh te istine, šteroga svēt ne more vzéti záto, ká ga ne vídí, niti ga ne pozna. Vi ga pa poznate, ár pri vas ostáne i vu vami bude.“ (Jan. 14, 16 - 17.)

Jubileum. Evang. Žensko drŰštvo v Zagrebi je maja 16. i 17 ga z lēpov ōsvetnostjov svetilo 50 létnico svojega obstoja. Naznanilo od 50 lét-noga dela drŰštva so dáti predsednica gpa Malvina Popp. Ousvetni govor so meli Dr. Popp pŰšpek. Nē li dosta veredománji je vzelo tao na toj ōsvetnosti, nego nazōči so bili tŰdi visiki zastopniki civilne i vojaške oblasti. Radost toga drŰštva, štero že skōz 50 lét tak vrédno ino plemenito dela na prestori lŰbēzni, je tŰdi naša radost. Bojdi na njem nadale tŰdi Boží mér i blagoslov!

Ženska rōka i lŰbēzen. Žene križevske fare so za volo osnáženja oltára milodáre nabérale, od hiže do hiže hodéče so bŰdile vse žene na lŰbēzen do cérkve. Njihova vrélost i trŰd je korunŰvan z lēpim náshajom : 2850 Din-ov je vktŰpnabráno. Z-toga smo kŰpili pred altár eden prestrét (780 D), eden plŰšni klečéči vankiš (1000 D), čarni baršunski altarski pokriv (630 D), i cēli altár smo dáti spucati i ztála znōvič zmálati (200 D). Vsamogōči Bóg, ki je vido aldŰvajočo slŰžbo gotovnost vsē naši pojedini sestér, naj z svojov brezmejnov lŰbēznostjov povrnē lŰ-

bēzen vsē tisti, ki kre naše cerkve so stalē ino stojijo ! (Križevčar).

Samovolní dári na goridržánje DŰševnoga Lista : Maček Štefan Predanovci 2 D, KŰhar Janoš gost. Puconci 10 D, Šiftar Lajoš Polana 10 D, Grcf Gizela Francija 5 Din. Radí bí nadaljávali ! Srdčna hvála !

Evang. dijaškoga dōma z štipendionski fondov so podpora dōbili v 1935 36-tom šolskom leti : 1. Z-Luthár Flisar Sarolte fonda vu Gyōrskon evang. ženskom vučitelišči se vučéča Luthár Micika odlična učenka 450 Din. 2. Z-Vértešove i z Dijaške podpornice fundácie fonda vu Bečinskoj univerzi theologije se vučéčiva Lepoša Števan i Čurman Ludvik dŰh. osnovlenika 300 - 300, vkŰp 600 Din. 3. Na Mariborskom držávnom učitelišči se vučéčiva Cipóth Ferenc 5 toga i Černi Kálmán 4 ga razréda osnovlenika mesečno 50 - 50 dinárov.

Gustáv Adolfa drŰštvo. V bodonskoj fari so v tek. leti nasledŰjoči dári pritekli notri na cile Gustáv Adolfa drŰštva : nabéranje po hižaj 900 D, dár pri ednom zdávanji 30 D, nabéranje konfirmandušov 272-25 D, offertorium 200 D, nabéranje decé 264 50 D, vkŰp 1666 75 D. Truc tim vedno težkēšim verstvinskim razmeram je letošnje nabéranje z 266 din-mí vékše od lánskoga.

Mrtelnost. Po krátkom težkom trplēnji je máj, 4 ga ostavo mární svēt Vlaj Franc posestnik i gostilničár v Predanovci. Ešče vu svojoj nájbōgšoj mōči, vu 53 l. starosti svoje je mogao odidti té daleč poznáni i poštvŰvani naš prijáteo, vsákoga dobroga dugovánja vrēli podpornik, daroviten mōž, nigdájšnja kotriga županijske nazavŰpnosti, skōz 6 lét podinšpektor puconske fare. — Maja 14 ga je nanáglí odišo z ete tŰhine Banko Štefan posestnik i restaurater v Noršinci, star 47 leti, ki je bližánji rod bio nájkévēšega prekmurskoga pisátela i pesnika Kardoš Jánoša. Naj máta miroven sēn vu krili groba. Gorištánemo.

Dobrovolní dári. Na Dijaški Dom : KŰhar Janoš gost. Puconci 10 D, Perkič Franc M. Soboča 20 Din. — Na nesprhlivi vĕnec Luthárove Flisar Šarolte : Kerčmár Peter Pužavci 10 Din, KŰhar Janoš gost. Puconci 20 Din, Cipott Kalman Markišavci, Idič Karolina Puconci 20 Din. Topla hvála !

Zdávanski dári. Pri zdávanji Horváth Ferdinándá i Mōrec Šarolte so sledéči dári darŰvani v Lendavskoj ev. cérkvi : Horváth Ferdí-

nánd i žena Mőrec Šarolta z Tešanovec na cėrkev 50 Din, na gordrzanje Dűševnoga lista 20 Din; Horváth Šándor z Gradišća 20 Din i Mészáros Jozef z ženov z Dolgevési 30 Din na cerkev. Gospodin Bóg naj z obilnim blagoslovom oblóna tő dobrotivnost i naj dá vnogo sreće tomí nřvomi pári. Sk.

Turobni glási iz Gor. Slavečke ev. fare. Odsellili so se vu večnost: Jan. 16. Krenos Štefan, roj. v Nuskovi, mrō v Argentini vu 39 l. starosti; apr. 20. Čurman Marija, vdovica v Sotini vu 70 l. starosti. Naj spíta tēva pokojniva svoj grobski sěn vu tühinskoj i dománjoj zemli mirovno! Ti za njima se plakajōči si naj počínējo vu tom znānji, ka bode ednōk pavidēnje!

Gornja Slaveča. Naše vrle deklina iz Gor. Slaveče so na vűzemske svėtke znřvič okinčale z lepimi korōnami našo cėrkev i oplele so z metėka zpletenimi vėncami okōriš. Bóg njim plāti vrėlost, ka so trűda nepoznajōč vřpokázale lűbėzen prōti našoj sv. materi cėrkvi. Bóg naj dá, ka bi se večkrát najšle tákše verne i paščlive Marije i Marthe, ki bi okinčale drűgoč tűdi našo nřvo cėrkev.

Ka nřvoga? Naš rojāk g. Dr. Lipaj so tē dni v šahovskoj simultánki v Maribori premágali svetovnoga šahovskoga mājstra Aljehina. — Nedávno so se v Franciji vršile volitve, pri volitvaj so zmágale levičarske stranke, t. j. socialisti i komunisti, ka je že vidno znamenje francusko-ruskoga prijáteljstva. Kak novine pišejo, se tűdi Kun Béla nahája tam nindri v Franciji i „vužiga komunizem“. To je že pač tak, kak právijo, či se med otrobe zmešaš, te požréjo svinjė! — Nemčija je že bole pametna v takšem táli i glėda samo na imė i dobrobit svojega národa. Zdá augusta organizera II. del Olimp. iger i cėlomi svėti ščė pokazati višino svoje iznajdlivosti i galántnosti: za 400.000 gostov iz tűjine je popolnoma preskrbljeno z nájvėkšim luksusom i komoditėto; doblėek od tē iger bo popolnoma vse razdelila v človekolűbne namene. — Tű moremo zamerhati, ka so Nemci popolnoma tá pűstili telovádne organizácie i vėkšo vážnost polágajo na *dűševno vzgojo i prosveto* svojega národa, v šterom vidijo fundament bodočnosti. Indri je pa rávno naopak: skákanje, igre, veseljácenje jim je glávno, a jedro t. j. vzgojo svoje dűše, prosveto, samoizobrazbo itd. v prelogi pűstijo! Je pač to prvotni štádij primitivne

človeške kulture. Pa tűdi takši národí so obsoreni na smrt. Tak se je zgodilo z Abesinijo, ki je popolnoma prišla v taljanske roke i je za podkralja Abesinije imenűvani maršal Badoglio i grof Sabotinski. Abesinski neguš Selasij se je pa odpelao z angleškim párnikom v Palestino, gde se rávno tē čas židovje i arábci močno práskajo. Vse to močno vznemirja Anglijo, ki je odposlala svojega bivšega 73 let staroga zunanjega ministra Chamberlaina v Beč i Pešt, ka bi podunávsko pítanje na líci mesta preštudirao. Med tem je pa Zvěza národov dobila novi vdárec: ščeli so namreč razprávlati na seji abesinsko pítanje, kama bi tűdi pozvali negušovoga zastopnika, a proti tomí so se upirali Italjani. Mussolini je zdá pozvao svojo delegácijo, naj včasí zapűstijo Genf, ár so oni zákoniti zastopniki Abesinije. V najtežejšem položáji je pač Francija, ki se tűdi Itáliji nesmi zameriti. — Katastrofální vihėrje so bili v Zdrűžení drűelaj, pri šterom je več stotin lűdi svoj žitek zgűbilo. — Egipski krao Fuad je v 86 l. starosti svoje mrō.

Preiščite knigo Gospodnovo i čitite.

(Esaias 34, 16.)

Svėto pismo odkriva volo Božo, stálišče človeka, pot zveličanja i bláženost vernikov. Njegovi návuki so svėti, njegovi predpisi so obvezni, njegove zgodbe so resnične, njegovi razglási so neizpremljivi. Vči se iz njega, da boš moder, verűj v njega, da boš meo gotovost i ravnaj se po njem, da boš meo svėto živlėnje. Ono obsega luč, v kateri lahko varno hodiš, hráno živlėnja, trřštanje v težki časaj. To je zemljevid pōtnika, kompas voditelja ládje, meč bojevnika, knižica dijáka i značaj krstšenika.

Tű nájdeš obnovleni éden, odprėto nébo, odkrita vráta pekla. Kristuš je njegov veliki predmet, naše dobro njegov namen i dika Boža njegov končni cio. Moglo bi napuniti pamet, ravnati srcė i voditi noge. Čti ga pomali, večkrát i z molitvijov. Bode ti jama bogatėša od zláta, paradižom dika i vretina radosti. Dáno ti je v tom živlėnji, á na veke se ga boš spomino. Obsėga nájvėkšo odgovornost za vse, šteri lėkomiselno ravnajo z njegovov svėtov vsebinov.

(Iz češčine V. Korošec, ev. misijonar.)

Reformácija vu Svájci i na Francuškem.

Naprejdáva: SILVÁNUS.

(Nadaljavanje.)

Gazotte: „Ne, madame, ne dá se vam dūhovnik, nē vam i drūgomi tūdi nē. Te jedini na smrt osodjeni, komi se z milošče dūhovnik dá,“ tū je Gazotte zastano.

Ona: „No, naprē, šteri 'de on srečen mērajōči, komi se tá prēdnost dovoli?“

Gazotte: „Tō 'de jedina prēdnost, štero zadobi; i tō je král Francuškoga!“

Z globokoga občūtēja glásom erčē zdá hišni gospodár k Gazottei: „Moj drági gospōd Gazotte! Zadosta je že z toga márnoga špása. Vi preci daleč ségate, do one stube, gde sami sebē i celo drūštvo vu nevarnost lahko správite.“

Gazotte je niká nē odgōvoro i se je pripravlo odidti, gda je Grammonta žena, ki je poznána bila, kak vedno veséla i šegava žena, k njemi stōpila i erčē: „No! Drági prorok! Vi ste rēsan nam prorokūvali, ali od vašega lastivnoga šorša ste nam pa niká nē povēdali.“ On je eden čas poslūhšo i pogléd je na zemlō vrgo, na tō je odgōvoro: „Madame, ste vi čteli od Jozefusa, ka se ž-njim zgōdilo pri Jeruzálema pogūbeli?“

Ona: „Ja, što pa tō nebi čtéo? Ali vi tak delate, da bi tō jas nē čtéla.“

Gazotte: „Zaistino, vu časi toga pogūbela je šō eden človek na šance váraša pred licom prijátela i neprijátela sedem dni edenadrūgim i z močnim glásom je neprestanoma kričo: „Jaj tebi Jeruzálem! Jaj tebi Jeruzálem! Na sédmi dén je kričo: Jaj tebi Jeruzálem! Jaj tūdi meni!“ I v istom megnenji je spadno na njega i ga je razdrōbo velki kamen, šteri je z neprijátelski mašinov bio vrženi.“ Za etimi rečami se je Gazotte poklono i odišo.

Zgodovina francuske revolucije nam sve-doči, ká on šorš, šteroga je Gazotte pojedinim naprēpovedo, se je nad njimi spuno. Gazotte se je od „septemberskoga mesárjenja“ 1793 po junáskom gorialdūvanji svoje čéri réšo; ali gda je preci za tém ponōvno zaprēti bio i ga je či ponōvno rešiti štela, naj ga réši od onoga šorša, šteroga je on vu svoji prorokūvanji naprēvido, je vse zaman bilō.“ Tak daleč piše La Harpe.

Vu začétki revolucije národní gyūlēs (1789—1791) je nē vero šteo vzéti od lūdstva, nego samo potrēti popovsko zmožnost, i držávi vu pē-

neznoj nevōli z vkrajvzétjem popōvskoga imánja i vrēdnosti pomočti. Dūhovniki bi mogli od držáve pláčani, od národa odebráni bidti i se spokorjávati ustávi. Desetina je bila prekinjena. Pápa i vnōgi pūšpeki so proteštirali prōti tomi i so prepovedali popom priségati na ustávo. Ali vsi oni popi, ki so se nē šteli spokorjávati nōvoj ustávi, so mogli z držáve vōoditi, rávno tak, kak pred 100 létmi proteštantski dūhovniki so mogli vōoditi z zroka pápinski popov. — I vdárec je za vdárcom prišo. Národní konvent (1792—1794) je kralá na smrt osōdo i vmoriti dao, kršćanstvo je formálno prekino, Bože slūžbe prepovedo, 2000 cerkvéo dao zaprēti, preobrnno račūnanje vrēmena (lěta) vu tom, ka so se lěta večē nē od Kristušovoga rojstva račūnale, nego od začétka revolucije, namesto nedél se je na leto 36 svētkov svetilo, na vsaki deséti dén za domovino, slobošćino i. t. d.

Gda so dūhovniki vu krili národnoga konventa svojo čest dolidjáli i vōpovedali, ka nega drūgoga evangeliuma kak pa ustáva, je národ, posebno pa v Parizi z ednov peklénskov razburjenostjōv prōtistano celomi kršćanstvi. Vu cėrkvi se je sūno, razpetjē je vkūperspotro i ka se je samo za zežgati dalō, je vse na grmádaj zēžgo. — Mésto toga právoga i živōčega Bogá so človečo pamet i mōdrost zvišávati, dičili i čestili.

1793 novembra je edna komédiášćkinja, v bēli gvant oblečena z plávím pláščom na ramaj, na hintōvi pelana po vilicaj, med jubiliranjem lūdstva dičena za „Boginjo mōdrosti,“ vu edno cėrkev odpelana, tam na oltár posajena i zvišávana. Tā „Boginja“ je mogla sledi nevolno na nikoj pridti.

Ta nōra i bogáošpotávajōča komedija se je vu vnōgi cėrkváj, štere so se za „cėrkvi mōdrosti spremēnile, ponōvila. Navékše so pokvarjene ženske osobe bilé, ki so „Boginjo mōdrosti“ predstavlati mogle. Mésto bože slūžbe se je na vsakši deséti dén eden svētek držō, na šterom je župan, ali pa za tō odlōčeni posėbni govornik mogo govor držati obri dobročinēnj slobošćine i prōti Tyranom, Despotom.

Z tōv Bogázatájenostjōv je rōk z rōke šō eden divji barbárizem, vu šterom se je človek sam za Bogá štéo napraviti (priglihaj II. Tessalionsčanom posláno Epištolo!) i šteri barbarizem je vnožine neprecēnjene vrēdnosti poničo, gda je vu zežgánji hérašnji kėpov, knjig, rōkopisov i

umetnosti isko veselje svoje; ešče bi tórem strassburgškoga münstera túdi porúšeni mogo bidti, ár nê je odgovárjo ideji „e nákost“ i. Edno krvi žédno mesárenjê lúdstva nasledúvalo, šteroj so jezeri i jezeri na porob spadnoli, ki so osumljeni bili za nespokorjávaje novoga rêda i za volo nezadovolnosti próti njemi.

Neprestánoma je delala vu Parizi Guiltina (mašin za odsekanje gláve), i krv je v potokaj tekla. Veresloboščina se je v ednoj nôči na prisiljávaje obrnola. Na primer: edna ženska je záto bila na smrt osojena, ár so jo najšli, ka je molila, eden ináš záto, ka se je vu ednom strašnom vihéri križao. 1793 septembra je na Francuškóm 40.000 Revolucionál tribunálov biló, jezere i jezere vmorišč i hohárov, gde so dnévno 30 – 40 ali ešče večê lúdstva osmrtili. Dosta je plemeniti možóv i žen biló, ki so spadnoli mogli.

Obprvim so oni padnoli, ki so za kralá i cêrkev bili i sledi so ti pokorni republikáni (Girondisti) prišli na réd i od ti divji erdêci republikánerv (Jakubíneri) vmorjeni bili. Na konci je na té túdi réd prišo; eden se je bojo od drúgoga i je mislo, ka tečas je njegova gláva nê stálna na šinjeki, dokeč je ovoga gori; more ga prehititi. Tak so pomali zpokapali túdi voditell revolucije: Marat, Danton i na zádne Robes pierre sam, te krvávi fanatiker slobodščine.

Po njegovoj smrti si je vse gorizdênolo. Vsakši je na svoj réden posel stópo; vóze so se ódprle, krščanstvo se je pá trpelo i vu vsakdenêšnje živlênje je bôgši mér nastano. Za pár lét je Napoleona vláda prišla. On je včasí prevido, ka brezi vadlúvánja nemre bidti. Nazáj je nastavo pápínsko vero i drúgim vadlúvánjam je túdi slobodščino dao. Napoleon sam je nê bio človek vere, krščanstvo i cêrkev je samo za svoje lastne cíle goriponfco. Pápa je mogo na Francuško pridti, naj ga on korunúje, naj z tém vu očáj pápínski vernikov vékši ug'éd doségne. Z pápom je pa Napoleon délo, ka je štéo. Ali gda je pápa nê štéo vu vsem njemi po vóli bidti, njemi je vzéo cêrkevno držávo i pápo (VII. Pius) je vu vózo vrgo. Vóz i konji, slugi, pa ešče pero i ténta je bila od pápe vkrajvzéta, ki je Napoleona vóprekúno i prótistano njegovomi vmêšanji vu dúhovne reči. Samo spadáj Napoleona 1814 je dao pápo Rimi nazáj, gde je nazáj bio postávleni vu svoje dúhovne i svetske

pravice. — Ešče eden interesanten dogódek se je zgódo med Napoleonom i pápom, šteroga je vrédno omênoti.

Medtem, ka je VII. Pius pápa v Parizi bio, ká bi Napoleona korunúvo, je ete vse na tó delo, naj bi pápo za sébe i za svoje cíle zadobiti mogo i v gibanje je prineso vso zmožnost, môč mitanje i pènez, naj bi toga vu sebi močno odlóčenoga cêrkevnooga pastéra za odvisnoga i popústlivoga včiniti mogo. Eden komúrnik, ki se je rávno vu bližini casarskoga kancelajja zdržávo i vso zgučávaje med njima je čúo, erčé: „Casar je nemérno hodo gori doli po hiži, napunjeni z tém, ka je dposégnoti štéo, kak navádnó, gda se je razburko, potikávavši i brsavši vu stólce i stole i vse ka njemi je do nóg ali rók prišlo. Končno na dúgo čakanje notristópi te pápa mérno, ómurno i svétašnje vu hišo. Napoleon njemi částno pokáže eden krasen stolec, vu šteroga si te pápa doliséde. Z zavúpnimi i macalúznimi rečmi naprêprinesé té za casara korunúvani zmožen môž svoje želénja, proséči i tanáčivši, naj svoj sédež z Rima v Pariz predene, gde bi njemi on v ednom casarskom grádi mésto dao za njegov tron. Da bi on rad žnjim vkúper rávno to svéto apoštolsko občínsko rimsko-katholičko cêrkev cêloga svéta, njegove dohódke poduplo, edno krasno gárdo njemi držo i vso zmožnost i diko ž njim fálo. Pius je vse ete nagovárjajóče reči mérno i brezi réči poslúhšo i samo na konci je z edínov ironičnov rečjóv odgóvoro: „Komediant.“ — „Kaj?“ zakriči podivljeni od čemeróv Napoleon, „jas sam komediáš! Pop, z nama se je zkončalo!“ Náglo léče po hiši sem i tá, zgrábi na stóli bodóči z porcelána napravleni kèp sv. Petra cêrvi i ga pred mérno sedéčim pápom na tla vrže, ka se na falate zpotere i kriči: „Vidiš, etak bom tebé, tvoj trón, tvojo cêrkev i tvoje králestvo vkúpspotro; sódni dén je prišo na tebe!“ — Pius, kak prvle, rávno tak mérno túdi zdá erčé: „Tragediant“ i mérno vóide z hiše.

Etoga svéta králestva idejo pred božim králestvom i odidejo, preminéjo. Túdi to, na silo i na nepravico pocimprano svetsko králestvo Napoleona, ki je svoje šerege od júnoga konca Španije do Egyptoma i Moskve vodo, je krátek žitek melo, cí bár ka je gizdávo špotáro v Moskvi na grádi Kremel-i: „Ci jeste kakši Bóg, naj kralúje v nébi, na zémli láda zdaj Napoleon.“ K tomí je ešče vó smehao molitvi I Aleksander cára: „Z molitvijov mislijo té prótistánoti mojim 600 000 bajonetom?“ (Dale pride.)